

JANIS

CIMZE

175

3 juulil oli Janis Cimze (1814—1881) 175. sünniaastapäev. Valga kihelkonnakooliõpetajate ja köstrite seminaril, mida pikki aastaid juhtis direktorina J. Cimze, on suur tähtsus Eesti kultuuri- ja koolielus. Seminari lõpetas ka sadakond eestlast. Selle kooli kasvandikud olid Carl Robert Jakobson, Aleksander Kunileid-Saebelmann, Friedrich August Saebelmann, A. Läte, Joosep Kapp, Hans Einer jt.

Eesti I üldlaulupidu 1869. a. Tartus läks ilusasti korda tänu Cimze seminari kasvandikele (sellest kirjutab ka «Eesti Postimees» 6. VIII 1869).

Juubelile oli pühendatud Liivimaa nelja rajooni — Valka, Cesise, Limbaži ja Valmiera laulupidu Valkas.

Seminari hoone juures (praegu asub seal Valka Koduloomuuseum) avati mälestussambad Janis Cimzele ja seminari kasvandikule Indriks Zilele (1841—1919), I. Zile oli Läti I, II ja III üldlaulupeo üldjuht, töötas ka Tartus ja on maetud Tartu Raadi kalmistule.

Mälestussamba avamisel ja laulupeol viibis ka Läti president A. Gorbunov.

Suvi on ringirändamise aeg. Kui tee viib läbi Valga, siis võiks ära käia ka Valka Koduloomuuseumis. Seal on J. Cimze tuba, kus on vitriin Valga seminari eestlastest kasvandike tutvustamiseks.

Ära tuleks käia ka Valka Luke kalmistul, kus puhkab J. Cimze. Hausammas on valmistatud Rootsi marmorist (pandi kalmistule 1888. a.), bareljeef kinnitati ausesambale 1914. a. (valmistatud Berliinis).

Kalmistul puhkab Tartu Ülikooli professor (rektor aastail 1839—1941) Karl Christian Ulmann, samuti koolimees, Eesti Kirjameeste Seltsi liige Hans Einer. Tema koostatud eesti keele õpikud olid meie koolides kasutusel aastail 1885—1920.

Luke kalmistul puhkavad meie ilmapaistva näitlejatar Liina Reimani omaksed — ema Liisa, isa Mihkel, võõrasema Anu ja väikevend Adolf.

Elmar RATASSEPP